

F21 - ett s

Vi är redan nu en "storflottilj" som använder skattebetalarnas pengar väl. Vi är alltid beredda att anpassa verksamheten till de förändrade krav som ställs. Vi har en omfattande och stimulerande utbildningsuppgift, som ställer stora krav på såväl personal som materiel. Vi gillar våra arbetsuppgifter.

Vi skall utveckla och vidmakthålla tre Vigen-divisioner, två flygtransportgrupper, en flygräddningsgrupp, fem basbataljoner, två stridsledningsbataljoner, en flygverkstadsbataljon och en markteleunderhållsbataljon. I centrum för verksamheten står dessa krigsförband och dess chefers behov av resurser för att nå uppställda krigsduglighetskrav. I takt med utvecklingen omprövas såväl utbildningsmetoder som organisation. Allt görs i syfte att nå längre med tilldelade medel. Samtidigt tar vi vårt samhällsansvar genom att i likhet med offentlig verksamhet i övrigt ompröva verksamheten och på så sätt bidra till en balanserad positiv samhällsutveckling.

F 21 är dess personal, anställda och värnpliktiga. Personalen representerar en bred kompetens och ett djupt kunnande inom många områden. Vi är beredda att åta oss flera och större uppgifter.

Vi har påbörjat en organisationsutveckling. F 21 står i början av en förändring.

Vi satsar framåt. Med stöd av bl a arbetslivsfonden kommer vi att gå vidare. Vi skall utveckla arbets- och samarbetsformerna. Vi skall kompetenshöja arbetsplats- och arbetsledning samt ledning och kunnande vad avser omhändertagandet av personal i vid bemärkelse. Arbetet skall genomföras så, att den anställdes kompetens, kunnande, ansvarskänsla och medinflytande tillvaratas.

Syftet är att producera bättre krigsförband till en lägre kostnad och därmed också

bidra till Flygvapnets långsiktiga positiva utveckling.

Vi vid F 21 är beredda att möta framtiden och vi skall utvecklas i takt med de krav som våra uppdragsgivare ställer. Vi är framtiden. ■

Av överste Curt Westberg

Foto: Ivar Blixt

F 21 har möjligheterna

*Av överstelöjtnant
Lars-Inge Andersson*

F 21 har 934 fast anställda (483 militärer, 451 civila). Därutöver tillkommer 365 reservofficerare och cirka 600 värnpliktiga/år. En storfamilj av bästa snitt.

F 21 är en lyckligt lottad flottilj, som inte lever under hotet av några personalminskningar eller omlokaliseringar.

De flesta anställda bor inom "fyrkanten-området" = Luleå-Boden-Älvsbyn-Piteå. Många har långa pendelavstånd till sina arbetsplatser. (Uppemot 10 mil t-o-r dagligen) Men man vänjer sej... Och vidderna med friheten och rena luften är ju gratis.

starkt lag!

F 21/FK N verkar inom ett område som motsvarar 1/3 av Sveriges yta. Området är glesbefolkat med stora variationer i klimat och ljusförhållanden. Flottiljen har ett stort antal anläggningar och baser inom detta vidsträckta område. Här gives arbetstillfällen. Bra sådana.

Rekrytering

F 21 har fortfarande ett stort rekryteringsbehov av yrkesofficerare, 20 per år de närmaste åren. Årligen inkommer och behandlas cirka 100 "för"-sökanden. Av dessa är det cirka 15 som antas vid F 21. Sökande från närområdet, dvs Norr- och Västerbotten, prioriteras. Av dessa 15 är det ungefär hälften som söker vidare till FOHS. Resten rekryteras ur ineliggande omgångar.

Rekrytering och utbildning av reservofficerare har minskat och behovet är nu 3-5 per år. Antagning sker i huvudsak bland "för"-sökande. Rekryteringsområdet är hela Sverige.

Vad gäller en del civil personal pågår intern omorganisation bl a genom omdisponering eller vidareutveckling. I detta ingår även anställning av personal från nedläggningsförband. Någon rekrytering i detta avseende är under de närmaste åren inte aktuell.

Våra värnpliktiga är rekryterade från Norrland och Mälardalen. Trots att hälften av våra värnpliktiga är fjärr-

rekryterade är avgångarna från värnpliktsutbildningen lägst i landet. Ett positivt bemötande, meningsfull utbildning och ett bra fritidsutbud är viktiga inslag.

Rekrytering och deltagande i den lokala frivilligutbildningen är god med hänsyn taget till befolkningstäthet och stora avstånd. Även frivilligpersonalens deltagande i den centrala frivilligutbildningen har ökat de senaste åren. Sammantaget har detta medfört att F 21:s krigsförband har tillförts ett ökat antal välutbildad frivilligpersonal.

Personalvård

I sann personalvårdsanda har flottiljen rustat upp två stycken LS-baracker belägna i det vackra norrländska landskapet. Dessa stugor får all personal disponera. Stugorna är mycket populära och välbesökta av personalen. ■ ►

Ett ungt, starkt

Av löjtnant Klas Pettersson

Vargar i flock

F 21:s första division **URBAN RÖD** (AKKTU STAKKI), är flottiljens äldsta division, bildad 1949. Från då och fram till våra dagar har huvud-uppgiften alltid varit *spaning*. I och med utvecklingen mot AJS 37, där i princip spanings- och attacksystemet integreras, får vi fler och utökade uppgifter.

Modifieringen innebär att AJS 37 och S 37 blir mer lika och att Spaningsviggen kan bära mer vapen. AJS-divisionerna kommer att ha både Attack- och Spaningsvigar till sitt förfogande. Det i sin tur innebär att vi piloter måste komplettera vår utbildning. En spännande utmaning.

Vi vid "Akktu Stakki" började för ett par år sedan med attackutbildningen genom att under en vacker vårmånad vid F 7 ta våra första steg i och med att vi fick utbildning på ytmålsroboten Rb 04. Andrahandsuppgiften "jakt" har alltid legat "Akktu Stakki" varmt om hjärtat. Vi har sedan länge övat luftstrid för att i ett trängt läge långt bort kunna dra oss ur en strid. Under de senaste åren har inriktningen blivit mer offensiv, där vi i första divisionen med vissa begränsningar deltar i luftförsvaret.

Under våren 1993 hade vi utbyte med F 15, som innebar att några av oss flög ner till F 15:s första division för attackutbildning samtidigt som motsvarande antal attackpiloter gästade "Akktu Stakki" och fick spaningsutbildning. Utbytet fortsatte under hösten med attackpiloter från F 7, Säteneäs.

Akktu Stakkis gamla devis "Ensam vargen" började i och med de nya uppgifterna svänga mot "Vargar i flock". ■

Verksamheten vid F 21:s flygenhet är mångfacetterad och stimulerande, eftersom samtliga flygslag finns representerade. Inslaget av attack är i sin linda men utvecklas i takt med AJS-konceptet.

Under 80-talet drabbades F 21 hårt av förtidsavgångar bland piloterna. Detta har sat

Av löjtnant Johan Sjöstrand

Efter en "dogfight"

Som en kramad disktrasa

Andra divisionen, **URBAN BLÅ**, Luleås egen så kallade stadsjakt. Divisionen har anor från 1961 och är en av Sveriges mest kvalificerade

jaktflygdivisioner. Medelåldern är låg, endast 28 år.

Manövrerande strid kallas dagens motsvarighet till dogfight. Det är en nödvändighet att piloten skall känna sitt flygplan lika bra som en del av kroppen. Flygplanet skall lyda minsta vink, samtidigt som man skall känna vilken fart, anfallsvinkel samt vilken marginal man har till flygplanets ändlängd, dvs tillåtet område att flyga i. I manövrerande strid lägger man 100 procent av sin kapacitet på stridsområdet. *Samtidigt* skall man ha koll på höjd, fart och flygplanets attityd. Fel fart i ingången på en halvroll kan få ödes-

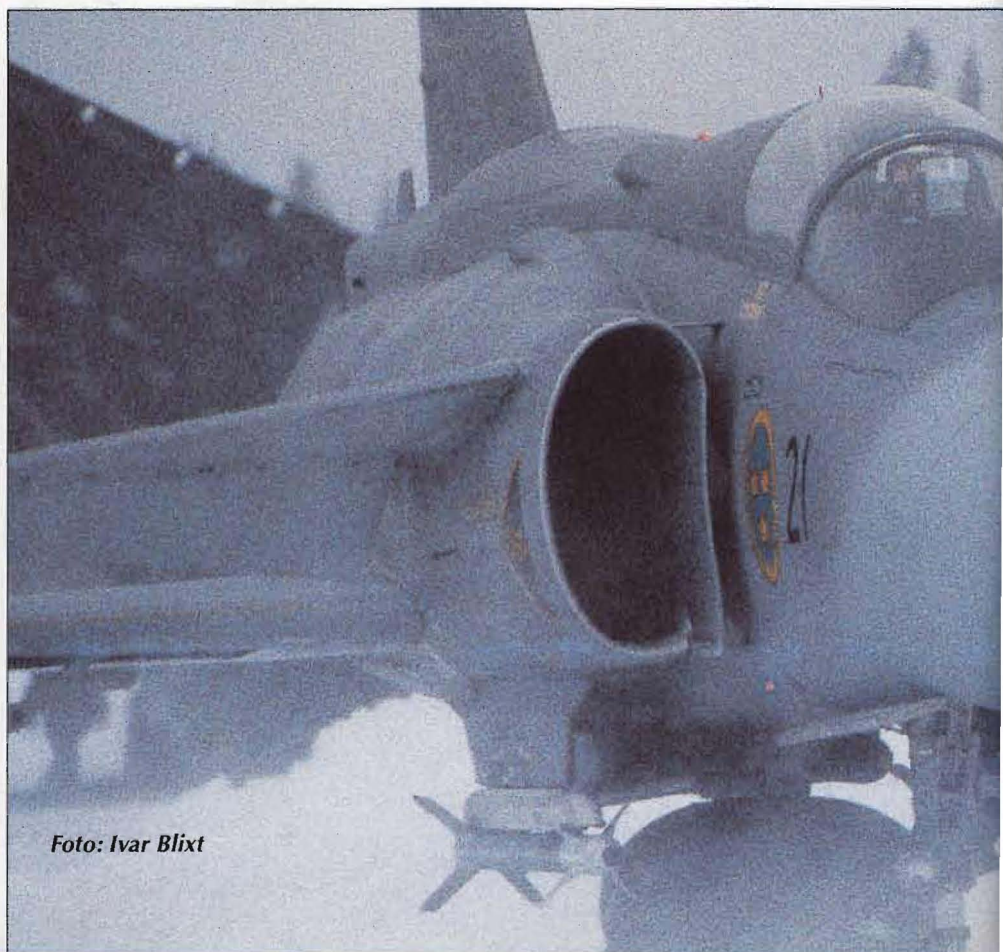

Foto: Ivar Blixt

kt pilotlag

sin prägel på verksamheten under senaste åren. Grundutbildning av ett nytt friskt gäng piloter har helt och hållet dominerat verksamheten. F 21:s flygenhet är nu ett ungt starkt lag berett att utveckla vårt flygvapen vidare.

digra konsekvenser. Höjd, fart, attityd. – alltså!

Så här är det ofta: Solen gassar, en tryckande värme under huvglaset. Adrenalinet "sprutar" och man nästan darrar av iver att bekämpa fienden. Sekundschnabba taktiska beslut. Träffar roboten eller befinner jag mitt i en sektor där effektiva motmedel härskar? Har jag tid att svänga efter ett halvt varv till eller måste jag dra mig ur för att undgå att hotas? Vibrationer av höga G-belastningar. Hög ljudnivå från motorn och radiostörningen, som inte går att skruva ner då man riskerar att missa rotekompisens försök att skrika ut en varning. Svetten lackar. Bihålorna motioneras av de ständiga

höjdförändringarna i jakten på fienden. Rotelandningen i riktigt ruskväder. Bakelitsaften rinner om styrspaken. Kraven som man ställer på sig själv är att ligga på plats exakt på centimetern på sina ögonmärken. Efter 55 minuter är kroppen som en urkramad disktrasa. Det känns som en befrielse, då frisk luft strömmar in när huven öppnas.

Det sägs att en timme i luften motsvarar den psykiska ansträngningen av en arbetsdag på åtta timmar. Ovanstående till trots kommer man till jobbet varje måndagsmorgon med ett leende på läpparna. Sveriges bästa arbetsplats? Självklart – i sitsen på en Jaktvigg från **Urban Blå!** ■

Av fänrik Mikael Lundkvist

Vår modernaste jaktdivision

F 21:s tredje division, **URBAN GUL**, är Sveriges modernaste jaktflygdivision.

Urban Gul firade 1993 sitt tioårsjubileum som jaktdivision, vilket gör den till Flygvapnets yngsta. (Innan divisionen 1983 ombeväpnades till JA 37 försvarades de gula färgerna vid F 21 i tio år av den lätta attackens SK 60.)

Urban Gul baserar frekvent i våra nordliga basområden såsom Kiruna, Jokkmokk, Riksgränsen, Vidsel, Gällivare m fl. Den hårda uppgift vi ställs inför kan verka tung. Men den bidrar till att skapa en divisionsanda som vi tror saknar motstycke i den civiliserade världen. Stora ord! Men vi är knappast kända för att prata i onödan. Allvaret i uppgiften samt divisionsandan samverkar till en mycket seriös inställning och ett utvecklat flygsäkerhetstänkande.

Divisionens fysiska status är även den mycket god, bland annat är vi obestridda mästare i innebandy och därmed jämställda sporter. Jag är medveten om att allt detta kan låta omänskligt påfrestande, men divisionslivet består ju inte bara av flygning, taktikutveckling, skidåkning, innebandy och rock'n roll. Ibland har vi faktiskt kul också. Vi-andan kräver det. ■

Jaktviggan – alert försvarare sommar som vinter.

Bearbetar spaningsunderlag

Underrättelsepluton S 37:s huvuduppgift är att producera de krigsförband som benämnes underrättelsetroppar. Underrättelseplutonen har också ansvar för att sköta stödproduktionen åt första divisionen. Underrättelseplutonen medverkar även i incidentberedskapens spaningsdel. För krigsförbanden utbildar vi flera kategorier av värnpliktiga bl a fototolkar, fotobiträden, underrättelsebiträden och laboratoriemekaniker. För att klara allt detta har underrättelseplutonen tilldelats fyra officerare, en civil fotograf och två systemtekniker.

planeringshjälp och underrättelseinformation. Det gör vi givetvis även vid vanliga

och med att JAS 39 Gripen gör sitt inträde i Flygvapnet) innebär troligen att vi slipper all hantering med vanlig film. Troligtvis

Foto: Ivar Blixt

Underrättelseplutonen tar hand om allt sensormaterial, som första divisionen producerar – framkallar, utvärderar och presenterar ett resultat. Vi har även en uppgift när divisionen tränar jakt- och attackrollen. Då bistår vi med

spaningsföretag. Företagsplaneringen sker numera på data, PLA 37. I den har vi ett mycket bra kartunderlag och vi kan även spela upp realistiska hotbilder.

Framtiden för underrättelseplutonen (i

kommer vi att arbeta med videoteknik. Det innebär i sin tur att vi blir än mer integrerade i divisionen i och med att man kan lägga ner mer kraft på att företagsplanera och skapa trovärdiga scenarion. ■

Transportflyg

Transportflygverksamheten vid F 21 återupptogs 1984 efter en längre tids uppehåll. 1988 tillfördes TP 101 (Beechcraft 200 Super King Air). Gruppen består i dag av fyra piloter på heltid, samt fem piloter som kompletteringsflyger. Gruppen förfogar över en av Flygvapnets tre TP 101:or. Man utför i huvudsak flygtransporter åt militära myndigheter. Men även andra statliga myndigheter nyttjar våra tjänster. Beställning/bokning av önskade transporttjänster görs via F 7, som samordnar alla transportbeställningar. F 21-gruppen utför flygningar i huvudsak i Sverige men hela Europa är möjligt arbetsfält – t ex Tyskland, Frankrike, England.

Foto: Ivar Blixt

"Frädens" sista utpost

Av kapten Sören Hedström

Helikoptergruppen vid F 21 har lata dagar. Det är semestertid. Ingen räddningsberedskap norr om Stockholm.

Men så ..! Larmet går. En helikopter saknas norr om Pältsa (någon kilometer söder om Trekröset). Ringandet börjar. Det gäller att skaka fram en besättning. Men, som oftast, det blir bara fyra man. Den femte söker vi under anflygning. CEFYL (Stockholm Rescue) kontaktar något lasarett eller sjukstuga för att komplettera besättningen med en femte; om möjligt en läkare. Stockholm Rescue har gott om tid, först efter 390 km anflygning kommer vi att nå sökområdet för det befarade haveriet ...

Ett ganska vanligt händelseförlopp under icke militär flygövningstid. (Det finns ingen civil flygräddningsberedskap norr om Stockholm, när inte militären flyger.)

Helikoptergruppen vid F 21 är ett välutrustat förband – två HKP 10 Super Puma (franska AS 322). De är sedan 1988 utrustade för flygning i (nästan) alla typer av väder.

Instrument-, navigerings- och radarutrustningarna tillhör de modernare som finns i drift i världen i dag. För den invigde: Flyginstrument EFIS, nav RAMS 2000 med sensorer, (INC)-DOPPLER, DECCA, VOR/DME, GPS under installation, Radar Bendix 1500 B, samt autopilot och coupler SFIM 155, vilken möjliggör automatflygning i nästan hela HKP 10:s flygvelop. Lägg därtill nu under projektering: En arbetsplats för navigatörer, vilken skall avlasta förarna för att om möjligt bibehålla en hög flygsäkerhetsnivå under svåra väderförhållanden.

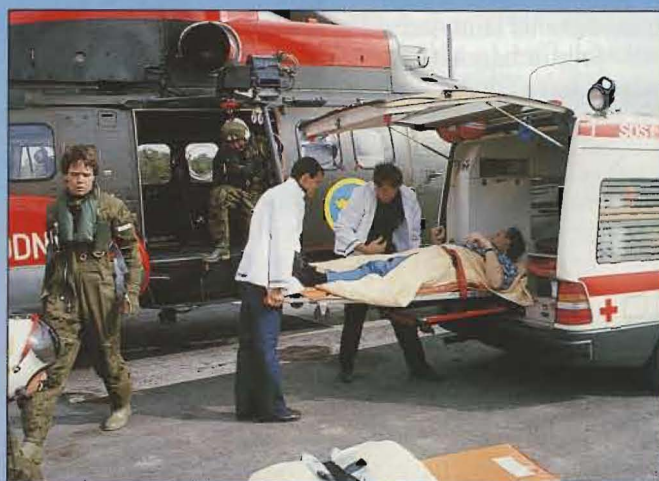
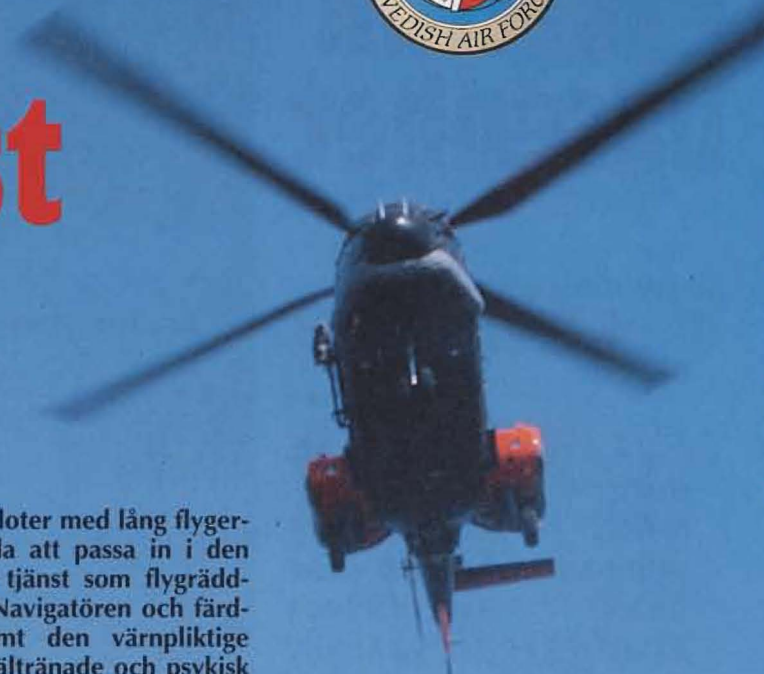
Flygräddningens (FRÄD:s) besättning består av fem man, varav två är

piloter (f d jetpiloter med lång flygerfarenhet, utvalda att passa in i den något speciella tjänst som flygräddningen utgör). Navigatören och färdmekanikern samt den värnpliktige ytbärgaren är vältränade och psykisk stabila för att klara av den ibland tuffa och mindre trevliga miljö, vilken många haveriplatser utgör.

HKP 10:orna har fungerat väl den korta tid de varit i tjänst hos Flygvapnet. Produktionen av flygövningstid har fungerat från starten, våren -88.

Kombinationen av fräsch utvecklingsbar flygmateriel och erfaren välutbildad personal borgar för en även i framtiden effektiv flygräddning uppe i "norrskennets" och beckmörkrets hemtrakter. Vi utgör en trygghetsfaktor. Och det är en stor tillfredsställelse att man behövs och uppskattas. ■

Foto:
Jvan Blixt

Kraftfull basenhet

Av överstelöjtnant Leif Roman

F 21 krigsförbandsproducerar fem basbataljoner. Huvuddelen av denna produktion sker inom basenhetens grundorganisation. Den består av tre stationskompanier (två JA 37 och ett S 37), en övningsbataljon, ett markförsvarskompani samt en helikopterpluton.

Verksamheten bedrivs vid F 21 Kallax samt på våra flygbaser. Viss utbildning vid markförsvarskompaniet bedrivs vid skjutfält.

Bastropparna möjliggör att våra baser snabbt kan tas i funktion om läget så kräver. (Bastropparna svarar även för drift och underhåll av baserna.)

Antalet basbataljoner innebär att basenheten i stort sett varje år bedriver krigsförbandsövning (KFÖ) vid någon bas. Förutom KFÖ genomförs (SOB), krigsplanläggning och basverksamhet i anslutning till övningar inom Flygkommandot.

Vi har fördelen att ha ordning på årstiderna. Detta faktum innebär att våra förband får en allsidig utbildning. Ingen som krigsplaceras vid våra förband behöver sakna vinterutbildning.

Bemanning av basbataljoner sker med egen personal, men ett relativt stort antal i olika nivåer tas från övriga delar av landet. För att samordna verksamheten vid basbataljonerna har F 21:s basenhet organiserat en basstab med en bataljonshandläggare från varje bataljon direkt under baschefen. Detta gör att krigsförberedelsearbetet hela tiden lever, d v s krigsförbanden hålls i centrum. ■

Foto: Ivar Blixt

Stationskompanierna:

Krigsförbandsutbildning

Stationskompanierna krigsförbandsutbildar ett stort antal klargöringstroppar och serviceplutoner samtidigt som en omfattande flygtidsproduktion genomförs.

Vi har även en relativt omfattande incidentverksamhet i södra delen av landet. Detta innebär, med de nya arbetstidsbestämmelser-

na, ett rejält ekonomiskt handtag för att få det att gå runt.

Vi har bra arbetslokaler (hangarer). Men vi är lite trångbodda på första stationskompaniet på grund av att våra helikoptrar för närvarande huserar där. En lösning är dock på väg. Det är nödvändigt med hänsyn till AJS-konceptet.

Vi bedriver slutövning för varje värnpliktigomgång på den krigsbas där de skall krigsplaceras. ■

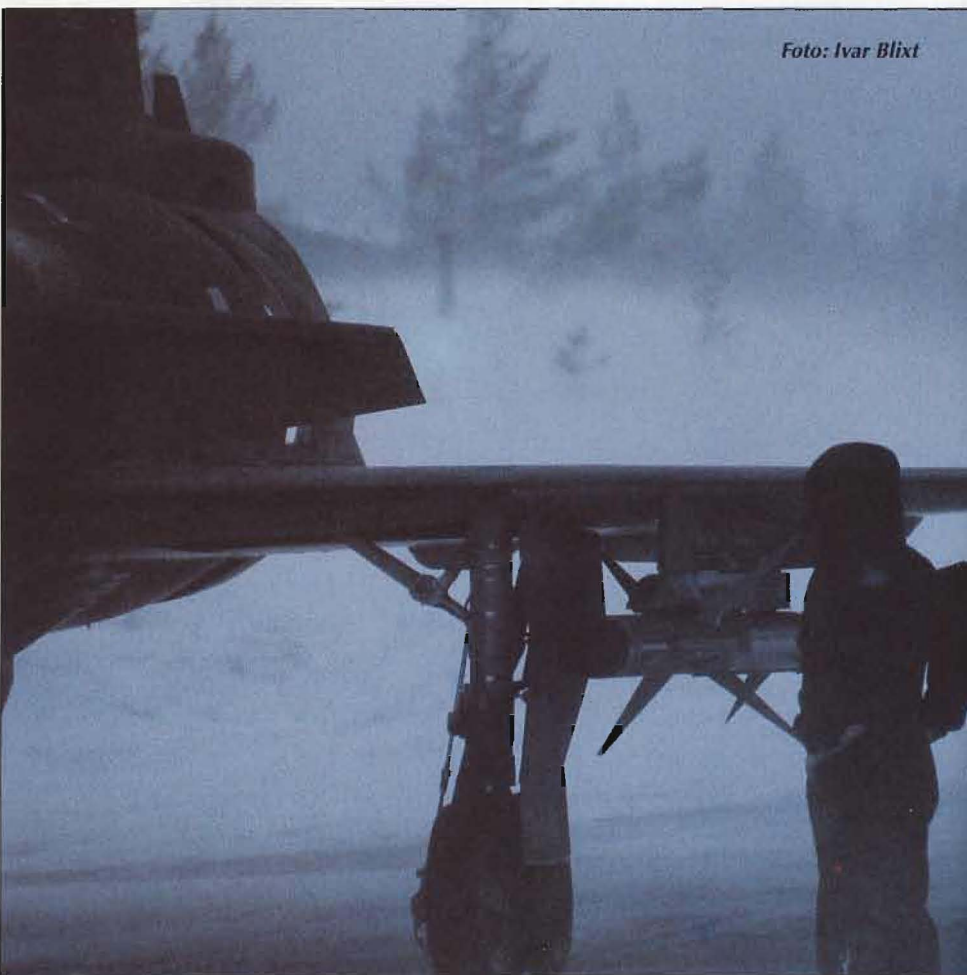

Foto: Ivar Blixt

Markförsvarskompaniet

Foto: Ivar Blixt

Från den 1 juli 1993 gick F 21 in i en ny organisation. Samtidigt bytte Utbildningskompaniet namn till Markförsvarskompaniet. Syftet med namnbytet är att tydliggöra huvuduppgiften, det vill säga krigsförbandsutbildning av närskyddsplutoner till

markförsvarskompaniet i basbataljonerna.

Markförsvarskompaniet producerar två *närskyddsplutoner* per år. Utbildningen är delvis specialinriktad till gruppchef, hundförare, fältarbetare och sjukvårdsman. I slutet av utbildningen trimmas plutonen ihop till ett rörligt fältförband.

Förutom två *närskyddsplutoner* ingår även fyra till fem *soldatsskoleplutoner*, där flottiljens övriga värnpliktiga utbildas i grundläggande allmänmilitär utbildning.

I kompaniet ingår en hundpluton som svarar för utbildning av hundförare för våra krigsförband samt upprätthåller dugligheten på våra tjänstehundar.

Sjukvårdsplutonen utbildar sjukvårdsplutoner till våra underhållskompanier i basbataljon. Dessutom utbildar

Övningsbataljon

Övningsbataljonen tjänstgör på Vidselbasen och är basenhetens ansikte utåt. I stort sett alla kompanier och divisioner från Flygvapnet baserar här en till två veckor minst varannat år. Divisionerna övar navigerings- och lågflygning under vinterförhållanden samt skjuter vingmål över Bottenviken under vår- och höstperioden.

Övningsbataljonens uppgift är att tillsammans med sina gäster planera och genomföra den verksamhet som deras gäster önskar. För att klara detta sker samverkan med RFN avseende vädertjänst, flygtrafikledning, räddningstjänst och fälthållning.

Utländska förband hör också till övningsbataljonens gäster. Schweiz flygvapen har övat här. Under den gångna hösten gästade Österrike oss med sina Drakar för tredje gången. ■

dar man personal som har tillikabefattning som sjukvårdsman.

Hösten 1992 moderniserades en av flottiljens skjutbanor. Här markeras träffarna automatiskt på en bildskärm vid varje skott. Protokollföringen sköts med datorkraft. ■

HELIKOPTERPLUTONEN genomför service och tillsyn på F 21:s helikoptrar. (Apparatbyten och motorbyten.)

Personalen har specialutbildat sig till färdmekaniker och genomgått sjukvårdsutbildning som är kopplad till flygräddningstjänsten.

Plutonen krigsförbandsproducerar en HKP 10-pluton.

SAMBANDSFLYGTROPEN svarar för klargöring av service för F 21:s

SK 60, SK 61 och TP 101 samt utgör "hotell" för alla gästande flygplan.

Foto: Ivar Blixt

FK N har Sveriges modernaste stril- och sambandsmateriel

Av överstelöjtnant Carl-Erik Johansson

Efter att ha varit en renodlad STRIL-60 TYP 2-sektor, har strilbataljonerna i den tidigare Sektor Övre Norrland (SeÖN) efter hand moderniserats. Under hela 80-talet och ända intill i dag har ett nytt förband tillförts varje år. Detta gör att Norra Flygkommandot (FK N) i dag har landets modernaste stril- och sambandsmateriel.

Att tjänstgöra vid F 21 är en förmån som inte är alla förunnat. STRIL-officerarna får tidigt arbetsuppgifter som är mycket utvecklande och ansvarsfulla. Ofta erhålls också oberoendebefattningar tidigt, vilket är mycket stimulerande och gör arbetet omväxlande och utvecklande. Det nya tänkande som utbildningen av 860- och 870-förband fört med sig, har utvecklat strilofficerarna inom flera tjänstegrenar bl a i nära samarbete med markförsvsarofficerare.

Den tekniska tjänsten präglas bl a av höga krav, noggrannhet och förutseende. Arbetsmiljön är, likt alla andra arbetsplatser inom Flygvapnet, mycket fin. Det som särskiljer oss från andra är klimatet och de stora avstånden.

Krigsförbanden i centrum

Såväl grundutbildning av nya krigsförband som vidmakthållande av äldre tar huvuddelen av STRIL-enhetens resurser i anspråk. Med vidmakthållande avses t ex förbandsomsättningsplaner (FOMS), mobiliserings- och stridsplanarbetet (BEMOS) och genomförande av reservutbildning. Strävan att kaderorganisera förbanden, att ha samma freds- som krigsbefattning, att prioritera förbandens förmåga att lösa huvuduppgifterna har blivit mer och mer tydligt för varje år.

Kraven på krigsförbandscheferna på alla nivåer i FKN är

PS-870 är radarn i våra modernaste krigsförband. Spanar längs gräns och kust.

Foto: Ivar Blixt

stora, där förmågan att agera autonomt och att utöva förbandsledning även i trängda situationer är särskilt viktig. Ledningen präglas av höga krav på flexibilitet. Med detta avses bl a förmåga att kunna lösa uppgifter av varierande slag, i olika områden, i samverkan med olika förband, att vara beredda på olika (och oförutsägbara) stridssituationer.

Strilsystem

Den sambandstekniska utvecklingen har gynnat STRIL-förbandens förmåga att lösa ålagda uppgifter. Utbyggnaden av dataspridare ger ett mer uthålligt strilsystem. Ett kompletterat och moderniserat telenät för försvaret

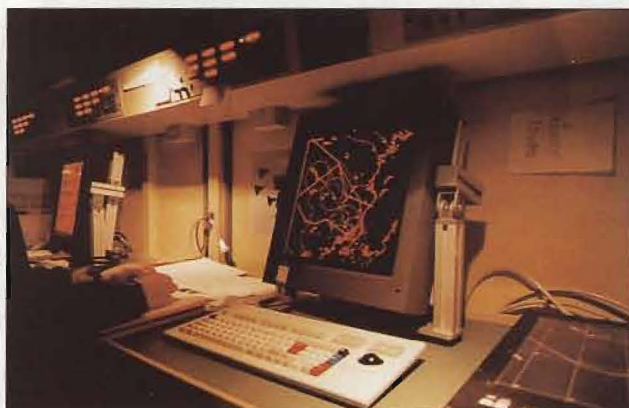

Foto: Ivar Blixt

(FTN) med digitala länkar och nätväxlar samt utnyttjande av stridsledningskommunikation för ledning inom STRIL (STRIKOM) ger STRIL-förbanden möjlighet att "överleva" även i skadade nät.

Vikten av satsning på system såväl som på radarförband och centraler kan inte nog betonas.

Strilproduktion

Stridsledning av F 21:s jakt- och spaningsdivisioner utförs tillsammans med incidentberedskap i form av radarluftbevakning – den så kallade Lappfischen. Uppgiften är förhållandevis personalkrävande, trots att bemanning endast finns i ansvarig central och är anpassad till uppgiften.

Sektorns moderna datakällor, kompletterade med civila radarstationer PS-66 och SSR-stationer, utgör det underlag som alltid finns tillgängligt. Naturligtvis finns ett nära samarbete med F 4 i första hand, när det gäller incidentberedskapen.

Modernisering

Modernisering av STRIL-systemet kräver också avveckling av delar som inte passar mot de nya kraven. Detta har ställts på sin spets när det gäller PS-65 systemet och den optiska luftbevakningen. Just nu är vi många som är knutna till F 21 och som väntar på resultatet av LOMOS – ersättningen till den optiska luftbevakningen.

I FKN har vi alltid varit beroende av ett kompletterande optiskt system. Orsaken härtill har sin grund i de stora ytor som skall övervakas samt underrättelseinhämtningsskäl och topografiska orsaker. ■

DBU 289 är en presentationsutrustning för radar- och måldatameddelande.

Nya utmaningar stimulerar

Av major Urban Rutström

Sambandsenheten har en ung och framåt bemanning. Unga sambandsofficerare får snabbt kvalificerade uppgifter i den snabba utbyggnad av nya bas- och strilsambandstjänsten som pågår här i Nordsverige.

Transportradiolänk 472 förser radarstation med erforderligt samband.

Foto: Ivar Blixt

Trafikavdelningen ansvarar för informationsöverföring i signaltrafiknät.

I avdelningen ingår flottiljens sambandscentral, som dygnet runt har kapacitet att förmedla text-, tal-, bild och datameddelanden. Datorstödet S90 utvecklas i samverkan med LI-enheten (lednings- och informations-system) och har utprovats vid övningar sedan 1990.

Avdelningen ansvarar också för signalskyddstjänst. Digital teknik tillämpas även i våra moderna kryptosystem. Sammanfattningsvis medger dagens teknik, som vi succesivt inför i sambandsorganisationen, att information kan överbringas snabbt, säkert och skyddat, vilket är angelägna krav såväl utom som inom vårt vidsträckta geografiska område.

Strilsamband

Avdelningen ansvarar för kommunikationen inom/mellan stril-, radio-, lufor/luftvärnsorderanläggningar och till/från flygbaser samt mot vissa övriga totalförsvarsintressenter. Kommunikationen sker huvudsakligen på förmedlade förbindelser (uppringda) som utväxlas på tråd, radio eller radiolänk. Arbetet på avdelningen sker genom nära samarbete med strilenheten och marktelekontoret (MTK). Arbetet präglas av att ny modern materiel så gott som hela tiden tillförts, vilket är mycket stimulerande.

Avdelningen medverkar även vid systemutveckling av ny sambandsma-

teriel. Avdelningen är uppdelad i två detaljer:

- 1) Strilsambandsdetaljen som ansvarar för förbandsledningsambandet och
- 2) Sambandsledningsdetaljen som ansvarar för stridsledning och luftbevakningsambandet.

Bassamband

Stora avstånd och fem bataljoner i olika utvecklingsstadier. Fyra med olika generationer av modernt samband samt en under projektering. Det är grunden för verksamheten vid F 21:s bassambandsavdelning.

Detta samt ständig teknikutveckling och tillförsel av ny materiel gör arbetet både självständigt och stimulerande.

Sedan ett par år genomför vi tillsam-

mans med F 4 och F 15 även decentraliserad värnpliktsutbildning. En stor satsning är gjord på bra utbildningsanläggningar.

Våra speciella förhållanden har även givit oss förmånen att vara värdar för Officershögskolans FU/Sb vinterutbildning de senaste åren.

RaL-avdelningen

För att kunna hantera och utbilda på Norra flygkommandots (FK N) transportabla sambandsmateriel skapades den 1 juli 1993 Radio- och radiolänkavdelning/Samband (RaLvd/Sb).

Utbildningen av RaL-grupper, ingående i RaL-kompaniet i krig, startar för F 21:s del budgetåret 94/95. Denna syftar till att skapa förband som skall kunna verka inom ett område från Kiruna till söder Umeå. Detta är ett område som motsvarar Stockholm-Helsingborg. Ett nätt stycke areal, alltså.

RaL-kompaniet förfogar över följande materiel vad gäller Transportabel radiolänk: TpRL 242, 453 samt 472 (avsedda att ersätta/komplettera delsträckor i FTN). Vad gäller transportabel radio: TMR 30 (strilradio) samt TMR 40 (Lufor/Lvorder).

Det norrländska klimatet ställer höga krav på såväl personal som materiel. Temperaturen kan krypa ner mot -30 grader och snödjup på cirka två meter är inte uppseendeväckande.

Trots dessa ibland något bistra yttre omständigheter är tjänster på RaL-avdelningen mycket stimulerande och vi får nästan var dag en ny utmaning. ■

Sambandsofficer lägger om förbindelser med hjälp av datorer.

Foto: Ivar Blixt

Tekniska enheten:

Unik helikopterverkstad

Av flygdirektör Åke Sundstedt

Tekniska enheten vid F 21 har en diversifierad verksamhet som omspannar anskaffning, drift, underhåll, och förrådsställning av flygmateriel, bas- och fordonsmateriel, bastele- och marktelemateriel. Verksamheten syftar till och är dimensionerad för att uppfylla de krav som Norra flygkommandot (FK N) ställer. Inom enheten arbetar cirka 220 personer, varav i flottiljverkstaden cirka 130.

I samarbete med F 16 arbetar vi på en Handbok för Flygmaterieltjänst. Syftet med handboken är att pedagogiskt beskriva de viktiga delarna av flygmaterieltjänsten. Handboken utgör F 21:s deklARATION för hur vi bedriver flygmaterieltjänsten och ytterst hur vi säkerställer att våra flygplan och helikoptrar är luftvärldiga.

Slog ut industrin

För närvarande genomförs en stor och omfattande modifiering av AJ/S 37-parken (attack och spaning) vid ett antal flottiljer. Arbetet är det i särklass största som har utförts vid våra flottiljverkstäder. Motsvarande modifieringar har tidigare utförts vid industrin. Uppgiften ställer krav på att arbetet genomförs på ett strukturerat sätt. Det tekniska underlag som ligger till grund för modifieringen måste vara väl genomarbetat så att det är lätt att arbeta efter. Det godkända underlaget utgör också luftvärldighetsgodkännande för modifieringen.

F 21 fick i vintras uppdraget av FMV att genomföra provmodifieringen av den första SH 37:an (havsövervakningsversionen av Spaningsviggen), vilken skall vara klar väl före juletid 1993. Beställningen, som är ett fastpriskontrakt, erhöles i konkurrens med flygindustrin. Detta är stimulerande, eftersom vi får visa att vi kan utföra

kvalificerade arbeten av industriell karaktär till ett konkurrenskraftigt pris. Personalen upplever arbetet som intressant och kompetenshöjande och vill gärna ha fler jobb av liknande karaktär. Modifieringslaget består av fem elmekaniker och en flygplansmekaniker.

Modifieringen har när detta skrivs till största delen slutförts och endast mindre arbeten återstår. Vi ligger tre till fyra veckor före i tidtabellen och håller budgeten, vilket innebär att vi gör en vinst – till gagn för vår övriga verksamhet. Arbetsunderlaget, 752 handskrivna sidor, visar på modifieringens storlek.

Arbetet består till sin huvuddel av att dra nya ledningar och ta bort gamla. I storleksordningen 3 800 anslutningar har monterats och 800

Både el- och plåtjobb pågår samtidigt vid NVG-modern – ett modifieringsarbete för Armén.

Foto: Ivar Blixt

gamla har demonterats samt andra har flyttats.

Arbetet har genomförts på ett bra sätt med motiverad personal. Ett gott tekniskt stöd har erhållits under arbetets gång av FMV, versionskontor och Saab. Vi har visat att vi på flottilj har kompetens och kunnande för att klara av omfattande arbeten och att vi i framtiden är beredda att ta hand om ytterligare uppgifter.

Mästare på tillsyner

Unikt för Flygvapnet är F 21:s helikopterverkstad. Ingen motsvarande civil resurs finns i norra Sverige. Vi genomför tillsyner, reparationer och modifieringar på HKP 10 åt Flygvapnet och HKP 3 och 6 åt Armén. För innevarande budgetår är planerat tio tillsyner på HKP 6, 16 på HKP 3 samt att vara behjälplig med HKP 10-tillsyner.

NVG-modifieringen. – NVG står för *Night Vision Goggles* (nattseende med hjälmglasögon), vars syfte är att vid mörkerflygning förstärka det lilla ljus som finns, så att det blir möjligt att utföra uppdrag på låg höjd som om det vore dager. NVG arbetar inom det IR-känsliga ljusområdet och innehåller en fotocensor som automatiskt reglerar ljudförstärkningen.

F 21:s versionskontor för helikoptrar har av FMV fått en beställning att NVG-anpassa HKP 3C åt Armén. Installationen utförs vid helikopterverkstaden.

En stor del av arbetet omfattar dragning av nya kablage till apparater och ljuskällor.

Allt kablage för modifieringen tillverkas vid helikopterverkstaden. En speciell maskin har anskaffats som isolationsmätare och kodmärker kablagen. Modifieringen omfattar också en hel del plåtjobb.

Samtliga helikoptrar beräknas vara modifierade till sommaren 1994. ■

En resursstark enhet

Kallaxenheten är nybildad och försörjer flottiljen och Luleå/Kallax flygplats med viktiga funktioner för såväl krigsförbandsproduktionen som för övrig verksamhet. Detta sker såväl under fred, kris som krig, främst vid Luleå/Kallax flottiljflygplats men även inom Norra flygkommandots område.

Av överstelöjtnant Björn Lindström

Vid enhetens handläggs även övergripande miljö- och flygplatsfrågor i samverkan med Luftfartsverket/Luleå flygstation.

Enheten består av stab, förplägnadsavdelning, förrådsavdelning samt Kallax kompani.

Medarbetarna utgörs av cirka 130 fast anställda (cirka 50 yrkesofficerare och cirka 80 civila, varav hälften utgörs av kvinnor) samt cirka 200 värnpliktiga årligen, varav cirka 160 ingår i enhetens egen förbandsproduktion.

Förplägnads- och förrådsavdelningen är identiskt lika med de förplägnads- och förrådsfunktioner med tillhörande uppgifter som fanns i den "gamla" Intendents- och fastighetsenheten.

Kallax kompani innehåller försörjningsfunktioner (brand, räddning, fält-hållning) som gör det möjligt att upprätthålla såväl militär som civil flygtrafik dygnet runt året om vid Luleå/Kallax flygplats. Flygplatsen utgör rikets tredje största vad gäller inrikestrafik med cirka 50.000 flygplansrörelser/år. Härutöver ingår bevaknings-, fordonsutbildning-, transport- och skjutmålsfunktioner i kompaniet. Vid kompaniet sker enhetens krigsförbandsproduktion.

Produktionsfaktorer

Staben är kvantitativt liten och består av två "generalister" förvaltningsutbil-

Foto: Ivar Blixt

Snöröjning av banorna sker så gott som dagligen under sex månader.

dade yrkesofficerer samt en assistent.

Förplägnadsavdelningen är en anpassad lednings- och produktionsorganisation för att effektivisera flottiljens totala förplägnadsbehov inklusive representationsåtaganden.

Modern och rationell militärrestaurang med integrerat marketenteri samt gemensam personalmatsal (450 platser) för anställda och värnpliktiga. Tre permanenta lägersserveringar samt två mässar. Två rättssystem samt växlande sortimentsutbud av typ smörgåstårter, micromat m m. Årsproduktion av 150.000 dagsportioner.

Förrådsavdelningen är en ledningsorganisation som består av två "generalister" förvaltningsutbildade yrkesofficerer. Avdelningen är på god väg mot en helt integrerad förrådsverksamhet, med huvuddelen av funktionerna centralt samlade under ett tak typ "stormarknad".

Vi är väl på framkant när det gäller att utnyttja dator teknik i förrådsverksamheten, bland annat Förn/S.

Vi har påbörjat kompetensutveck-

ling av medarbetarna för att kunna möta "arbetstoppar" inom förrådsverksamhetens olika delfunktioner.

De förväntade effekterna är: Bättre, kundvänlig service, mindre förrådsstyr, bättre utnyttjande av fordon och hanteringsutrustning samt högre arbetstillfredsställelse genom kompetensutveckling.

Kallax kompani

Kompaniledningen består av fyra yrkesofficerare inklusive kompanistab.

Beredskapsplutonen innehåller brand-, räddnings-, bevaknings- och insatsfunktion. Vi har en funktionell räddningsstation med televaktsfunktion med modern och riklig utrustning, bland annat två "räddningsbil 90". 16 yrkesofficerare ronderar som bevakningschef, insatschef och räddningsledare. Cirka 80 värnpliktiga utbildas årligen vid plutonen.

Fältplutonen består av 13 yrkesofficerare och 45 värnpliktiga som svarar för att hålla bansystemet m m rent året om. Fältplutonen disponerar relativt funktionella lokaler och en riklig fordonspark (ca 35) plogbilar, sopmaskiner, snöslungor, traktorer och hjullastare för sin verksamhet. Vintertid (sju månader) snöröjs cirka 70-80 hektar och handskottas ett tusental ban- och taxiljus. Sommartid sker gräsklippning på fältytorna omfattande cirka 100 hektar.

Transportplutonen, som består av en yrkesofficer och tre civila medarbetare samt 25 värnpliktiga, löser flottiljens transportbehov med en modern fordonspark. Befintliga garagelokaler är gamla och orationella.

Fordonsplutonen, som består av tre yrkesofficerare samt tillfälligt inlånade instruktörer, svarar i huvudsak för flottiljens samlade fordonsutbildningsbehov i mycket fräscha och rationella lokaler.

Måltroppen på skjutmålet JUNKÖN består av två yrkesofficerare och fyra värnpliktiga. De tillhandahåller måltropsverksamhet för Flygvapnets samtliga flygförband. Skjutmålet är av god standard. ▼ ■

Foto: Ivar Blixt

En modern vårdcentral

Av flottilläkare Willy Hlo

F 21 har en välutrustad vårdcentral. Där bedrivs allmänmedicinsk verksamhet, flyg-, dyk- och idrottsmedicin samt arbetsmedicin. Enheten innefattar därutöver arbetsmiljö- och sjukgymnastkompetens samt ledning av flottiljens idrotts- och friskvårdsverksamhet.

Vår nya organisation gav oss förutsättningar för att inom Hälso- och sjukvårdshenheten (HSE) lägga grunden till en modern företagshälsovård, utformad som en opartisk,

rådgivande expertfunktion som stöd för flottiljchefen och arbetstagarorganisationerna. Till oss kan man med förtroende vända sig i alla frågor som rör den egna arbetssituationen. Här

gäller det att skapa en positiv förtroendefull atmosfär, vara lyhörd och tydlig, visa värme och förståelse. Alltsammans delar i den goda resursmiljöns innersta kärna men som tyvärr inte kan mätas i matematiska formler och modeller.

HSE är indelad i:

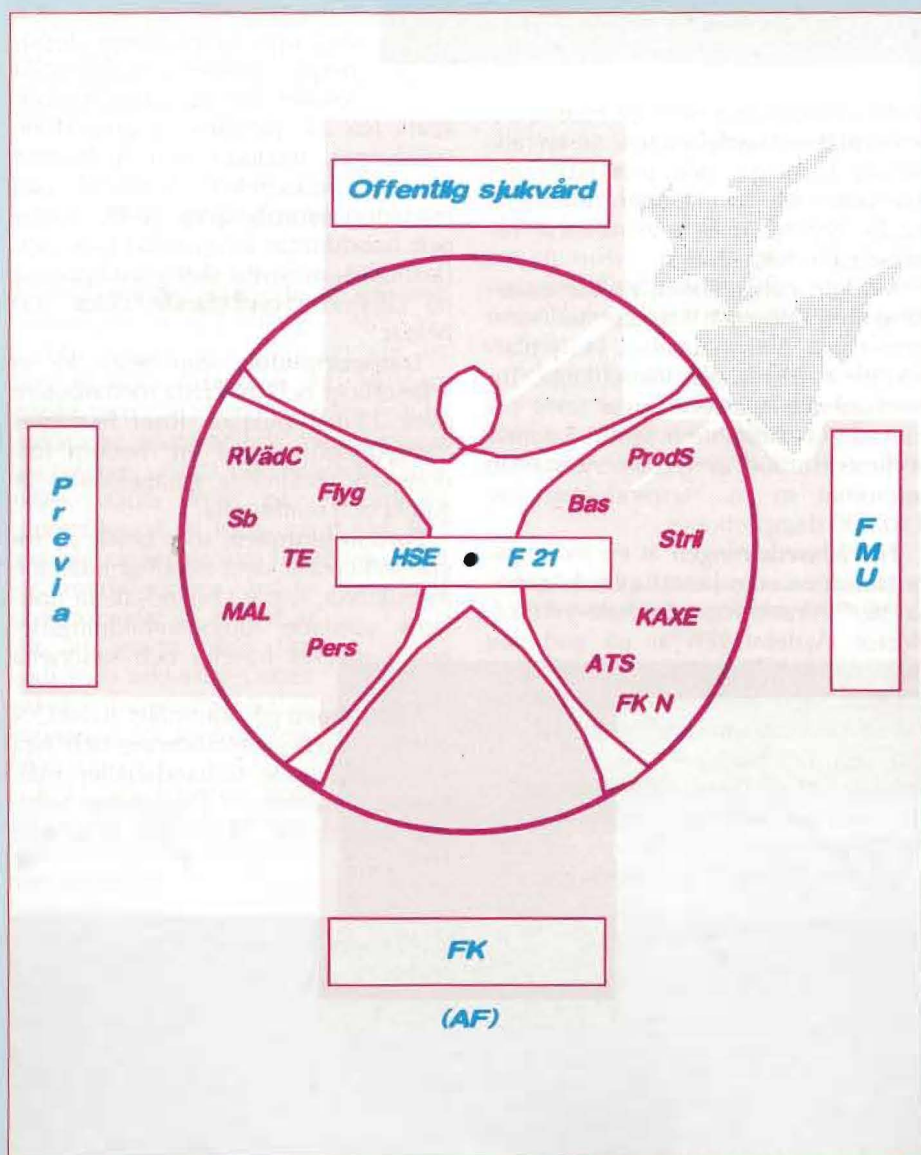
- ▶ Sjukvårdsavdelning med läkarmottagning, expedition/reception samt kompanisköterskemottagning. Den senare lokaliserad i en av kasernerna.
- ▶ Arbetsmiljöavdelning.
- ▶ Sjukgymnastik-, friskvårds- och idrottsavdelning, lokaliserad i lokaler i idrottshallen.

Har hela kedjan

Genom att sammanföra alla dessa resurser har våra möjligheter att arbeta förebyggande på ett förnämligt sätt förstärkts. Vi har "hela kedjan" som vårt instrument: förebyggande verksamhet inklusive arbetsmiljöarbetet på alla plan – hälso- och sjukvård – behandling – rehabilitering/friskvård.

Gränsdragningen mellan förebyggande insatser och tidigt rehabiliterande åtgärder är dock hårfin. Det är därför viktigt att kunna arbeta utifrån båda förutsättningarna. Kompetens finns inom flottiljen.

Sammanfattande kan man kalla

Hälso- och sjukvård är allomfattande = all personal är välkomna om något symptom eller något bekymmer dyker upp. Här görs den primära analysen med hänsyn till arbetsrelaterade symptom eller ej. Diagnos, behandling eller annan åtgärd påbörjas. OBS – fria läkarvalet gäller alltid! – Förkortningarna står för de olika enheterna t ex. Sb = sambandsenheten, TE = Tekniska enheten, etc. Utanför cirkeln finns de externa resurserna "Offentlig sjukvård" står för den landstingsdrivna specialistvården; "FMU" betyder flygmedicinska undersökningscentralen som är belägen i Högkvarteret/Flygvapenledningen i Stockholm; "FK" står i detta fall för försäkringskassan och därunder finns "(AF)" som betyder arbetsförmedlingen. "Previa" (egentligen med tillägg rikshälsan AB) är Statshälsan som nu bytt namn.

med unika resurser

detta arbetsvetenskap – d v s verksamheten bedrivs enligt vetenskap och beprövad erfarenhet – vars praktiska syfte gäller människors säkerhet, hälsa, komfort, trivsel, självförverkligande, arbetsmöjligheter och arbetsprestation.

Läkarmottagningen är klassiskt organiserad och en översköterska ansvarar för verksamheten.

Kompanisköterskemottagningen leds av en översköterska. Hon svarar primärt för drygt 600 vpl vid F 21. Sjuksköterskan ser bl a till att de som behöver får tid på läkarmottagningen.

Verksamheten sker krigsorganisatoriskt nära. Kompanisköterskemottagningen kan liknas vid sjukvården på underhållsplats och läkarmottagningen motsvarar sjukvårdspluton vid flygbas. Den erfarenhet sköterskan får genom detta delar hon med sig till krigsplacerade sjuksköterskor vid flygbaserna under t ex krigsförbandsövningar.

Kompanisköterskan bedriver också annan undervisning och information.

Mycket kan hänföras till förebyggande verksamhet. Många värnpliktiga kommer också till henne för bekymmer som rör livsåskådningsfrågor. Det finns behov att någon lyssnar. Man får inte bortse ifrån att existentiella frågor är ett grundläggande element i människan.

Ny helhetssyn – personalekonomi

Verksamheten på sjukgymnastik-, idrotts- och friskvårdsavdelningen bedriver sedvanlig sjukgymnastikbehandling både kliniskt och på remiss från flottiljläkaren eller läkare från vårdcentral eller liknande. Patienterna får dessutom träningsråd. Man utvecklar ytterligare verksamhet för fortsatt rehabilitering och träning. Friskvårdsdetaljen bedriver även annan verksamhet såsom hälsobedömningar, ryggymnastik, vattengympa, work-out, styrketräning, volleyboll, fotboll m m.

Vi har cirka 35 idrotts-/grenledare knutna till avdelningen. Dessa svarar till stor del för genomförandet av aktiviteter. Mot dessa riktar vi också vår utbildning. På detta sätt hoppas vi i längden kunna minimera både olycksfallsskador som överbelastningsskador av alla typer – psykosociala, allmänmedicinska, ortopedkirurgiska.

En stor förändring är sålunda på gång och den präglas av en *ny helhetssyn på människan* och en ökad insikt och kunskap i *personalekonomi*. God hälsa och kondition samt närhet till hjälp ökar personalens trivsel, närvaro och prestationsförmåga. Förhoppningsvis blir också människan mer god och glad. ■

MAL-enheten:

Att förvalta Mark, Anläggningar, Lokaler

Av kapten Erland Dahlin

F 21 utgör från fastighetsförvaltningssynpunkt, både till volym och area, en av de allra största flottiljerna. Genom om- och tillbyggnad pågår en omfattande anpassning av byggnadsbeståndet i syfte att effektivisera verksamheten.

Exempel på detta är gamla matsalen. Den ombyggs för Kallaxenheten (KAXE), flottiljens bildcentral m fl. Den blir inflyttningsklar i början av januari 1994. Kanslihus 1, som tillbyggs för flottiljledning och produktionsstaben, bedöms stå klart under 1995. Tillbyggnaden av truppserviceförrådet för samling av all förrådsverksamhet centralt inom flottiljområdet bedöms även den vara klar under 1995.

Parallellt med detta avvecklas de

sämsta och minst funktionella byggnaderna.

Entreprenadkostnaderna har under de senaste åren kraftigt minskats. Detta har framförallt kunnat genomföras för att F 21 har en mycket positiv, kunnig och yrkesskicklig "egen regi"-styrka. För byggandet av skyddsrum m m har även Flygvapnets grund- och repetitionsutbildnings-, armé- och hemvärmsförband utnyttjats.

● ● Eftersom MAL-konceptet (Mark, Anläggningar, Lokaler) skall vara

infört i Flygvapnet senast den 1 juli 1994, genomlystes detta koncept mot nuvarande fastighetsförvaltning inom projekt "F 21 Ny".

Projektgruppen MAL har bestått av ledningspersonal från fastighets-, maskin- och lokalvårds sidan samt representanter från de största hyresgästerna (Tekniska enheten, BAS, STRIL). Arbetsformer och arbetsmetoder har ifrågasatts och hårda diskussioner har stundtals uppstått. I en utvecklingsprocess är sådant engagemang emellertid ett stort friskhetstecken.

Slutresultatet blev en integrerad organisation direkt underställd flottiljchefen. Denna bedöms ha förutsättningar för att rationellt och effektivt stödja förbandsproduktionen samt utgöra flottiljledningens stabsresurs för hela MAL-verksamheten.

Samtlig personal är optimistisk inför framtiden samtidigt som "trycket" inför det nya känns av. ■

I STARKA LAG

Båten kommer lastad med 1 ton strömning för kommande lagring i starka lag under sex veckor. Därefter följer barkförpackning.

Foto:
Jvan Blixt

Vi F 21:are producerar inte bara krigsförband utan även livets mening – surströmming. I Kallax By har man återupptagit en tradition. Man har börjat tillverka och saluföra surströmming igen.

De flesta av byborna deltar i verksamheten. Den går till på följande sätt:

- Strömmingen fiskas vid midsommar.

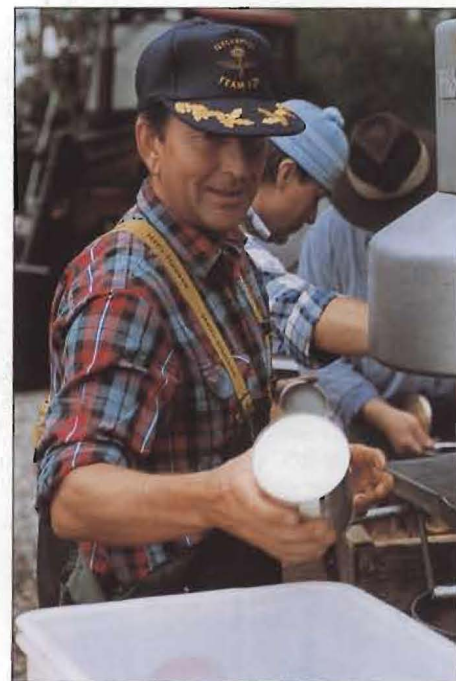
Chefen för helikoptergruppen, major Tommie Grimstål, klistrar burkdekaler.

- Lägg i blodlake (salt och vatten) över natten.
- Rensas och läggs i tunnor med saltlake (salt + vatten).
- Tunnorna (f d whiskeyfat från Skottland) lagras i cirka sex veckor.
- Fisken läggs in i burkar.
- Den vackra dekalen klistras på.
- Burkarna lagras.

Allt sker hantverksmässigt, bl a utförs burkningen med en tysk falsmaskin från 1932. Burkarna görs i en numererad serie. Ungefär 20 därav försäljs.

Varje år avslutas arbetet med en fest på premiärkvällen. På plats finns alltid en kvalificerad provsmakningsjury. I år deltog bl a jämtlänningen och surströmmingsexperten Curt Westberg, f d F 21-soldaten "Skuggan" Nilsson, Stefan Sauk m fl. Juryn var enig: Strömmingen fick högsta betyg.

Vad är hemligheten med surströmmingen? – Hur gör man? Salt och

Chefen för markförsvårskompaniet, Ulf Lindgren, falsar igen burkar.

vatten i rätta mängder i rätt lagrings-temperatur är svaret. Sedan tar asiduseles-bakterien (samma bakterie som gör hälsofilen) över och jäser fisken.

Om någon hugad tänker försöka komma över denna vår kulinariska läckerhet, bör man vara ute i god tid. Lämpligt är då att kontakta någon av de många F 21:are som bor i Kallax: Ragnhild Westerlund (Ma1E), Rut Lundström (köket), Mats Åström (hpk), Anita Skoog (köket), Lennart Öhlund (1.stnkomp), Tommie Grimstål (hpk), Ulf Lindgren (MF-komp). – Gör det! Beställ i dag! ■

F 21-chefen, överste Curt Westberg (i smärandigt) njuter i starka vänners lag av den goda strömmingen.

Från 1941 och framåt

Överstelöjtnant *All Bengtsson*

Foto: *Thore Olsson*

I mars 1941 tog riksdagen beslutet att Norrbottens flygbaskår skulle upprättas på Kallax den 1 juli samma år.

F 21:s förste chef blev dåvarande överstelöjtnanten

Porat (innehavare av flygcertifikat nr 7 i Sverige).

Som flygbaskår hade F 21 uppgiften att lämna stöd åt de flygförband från södra Sverige som tillfälligt baserades i Övre Norrland. Först 1949 fick vi vår första egna flygdivision, spaningsdivisionen. De första åren hade F 21 en brokig och omodern flygplanspark – B 4, B 5, S 14, SK 15, SK 12 m fl för att, som det hette, "underhålla den flygande

Ovan: 1944 beordrades F 3/Malmslätt att under vintern 44-45 sätta upp Kiruna detachment. Fyra S 14 (Fi 156 Storch) baserades på Kalixfors-fältet. Avsikten var att hjälpa flyktingar m fl från Nordnorge.

Ovan: Vid krigsslutet uppehöll sig en tid tio amerikanska C-47 Dakota ur 1409:de och 1415:de Air Transport Command vid flygbaskåren på Kallax. De luftlandssatte svenskt rustade, norska rikspolisier bl a på en övergiven nazitysk flygbas invid Kirkenäs.

Fredrik Adilz. Han efterträddes redan 1942 av flygpionjären överste **C G von**

personalens flygskicklighet".

Överste Tornberg, C F 21

Ovan: Chefen för Norrbottens flygbaskår var under krigsåren flygpionjären, överste von Porat (t v). Här tillsammans med chefen för den amerikanska flygstyrkan, överste Bernt Balchen.

1946-51, skrev i ett brev till flygstabschefen bl a, att "en allmän önskan beträffande flygplan häruppe är att de äro försedda med radio, äro täckta samt ha infällbart landningsställ. Vintertid äro öppna flygplan ej lämpliga häruppe". – Så sant så!

Ett märkligt mellanspel i F 21:s historia upplevde vi första halvåret 1945, då tio amerikanska DC-3 (militärt benämnda C-47 Dakota) var stationerade på Kallax.

Amerikanerna, under ledning av den legendariske,

norskfödde polarflygaren m m *Bernt Balchen*, flygfälldes allt från fullt utrustade norska "polistrupper", radiosignalister, byggmaterial, sjukvårdsutrustning m m till stöd för befolkningen i Nordnorge. Däruppe led man svårt som en följd av de förödande striderna mellan ryssarna och de retirende tyska trupperna.

Man kan säga, att F 21 på så sätt blev det enda reguljära svenska förband som på svensk mark aktivt deltog i andra världskriget.

Från barackläger, jordhangarer och omodern utrustning har F 21 stegvis utvecklats till en fullvuxen, modern flygflottilj. Vi är drygt 50 år och mycket framåt. Ett starkt lag som blir allt starkare. ■

OBS!

Passa på! Läs mer om F 21 i vår jubileumsbok från 1991 "F 21 – 50 år och framåt" – nu till kraftigt reducerat pris. Sätt in 25 kr(!) på postgiro 31 39 21-9 och ange tydligt bokens namn samt skriv ditt namn och adress, så sänder vi boken hem till dig. Kontaktperson vid F 21 är Märtha Wallgren, tel 0920-389 38. – Hafv en trevlig julhelg!